

## سوال

آیا می‌توان از داستان مدارس قرآن میان پیامبر - صلی الله علیه وسلم - و جبرئیل - علیه السلام - در ماه رمضان، برتری ختم قرآن را برداشت کرد؟

## پاسخ مفصل

الحمد لله.

و درود و سلام بر رسول الله؛

از این داستان این را می‌توان دانست که مدارس قرآن توسط شخص همراه با کسی که به او سود می‌رساند مستحب است؛ زیرا رسول الله - صلی الله علیه وسلم - برای بهره بردن با جبرئیل مدارس نمودند چون این جبرئیل بود که از نزد الله جل و علا می‌آمد و او سفیر میان الله و پیامبران بود، پس ناگزیر این جبرئیل بود که چیزهایی را از سوی الله عزوجل به پیامبر - صلی الله علیه وسلم - می‌رساند یعنی از جهت ادای حروف قرآن و از جهت معانی مد نظر الله، چون کسی با انسان مدرسه می‌کند که به او در فهم قرآن و درستی ادای الفاظ آن یاری برساند و این همان چیزی است که مورد نظر است همانطور که جبرئیل با پیامبر - صلی الله علیه وسلم - مدارس قرآن کرد، اما این بدان معنا نیست که جبرئیل از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - بهتر باشد، اما جبرئیل فرستاده‌ای است که از سوی الله عزوجل می‌آید و همان چیزهایی را که الله از جهت قرآن و الفاظ و معانی اش به او امر کرده به پیامبر - صلی الله علیه وسلم - می‌رساند، بنابراین پیامبر از این نظر از جبرئیل بهره می‌برد نه آنکه جبرئیل از ایشان برتر و بهتر باشد، بلکه ایشان بهترین بشر و بهتر از ملائکه - علیهم الصلاة والسلام - است، اما مدارس برای پیامبر - صلی الله علیه وسلم - خیر بسیاری داشت زیرا بازخوانی و بررسی چیزی بود که از سوی الله می‌آمد تا از آنچه از سوی الله عزوجل رسیده بهره ببرد.

در این داستان نکته دیگری نیز هست؛ اینکه مدارس و هم‌خوانی در هنگام شب بهتر از مدارس روز است، زیرا آن مدارس در هنگام شب بود و واضح است که حضور دل و یکجا بودن آن در شب بهتر و سودمندتر از روز است.

و از دیگر نکات آن همچنین مشروع بودن مدارس است و اینکه مدارس کاری است نیک ولو در غیر رمضان زیرا این کار برای هر دو طرف سودمند است و اگر بیشتر از دو نفر باشند نیز اشکالی ندارد تا هر یک از برادرش سود ببرد و او را برای قرائت تشویق کند و به نشاط آورد، زیرا ممکن است که فرد اگر تنها باشد شوق و شور نداشته باشد اما اگر دوستی یا

دوستانی با او باشند بیشتر تشویق شود. همچنین باید فایده بسیاری را در نظر گرفت که در همخوانی و مطالعه گروهی برای فهم آنچه ممکن است دشوار باشد حاصل می شود که همه اینها خیر بسیاری در خود دارد.

همچنین می شود این را دانست که قرائت قرآن به شکل کامل از سوی امام در نماز جماعت در رمضان نوعی از انواع این مدارس است؛ زیرا این باعث می شود آنان با شنیدن همه قرآن سود ببرند. برای همین امام احمد - رحمه الله - دوست داشت که امام قرآن را برایشان ختم کند و این از جنس عمل سلف است که شنیدن همه قرآن را دوست داشتند اما این نباید موجب این شود که در قرائتش عجله کند و در پی خشوع و آرامش نباشد بلکه در نظر گرفتن این امور مهمتر از خود ختم است.